

Blue Finance Denmark ApS
Att.: Direktionen

21. juni 2022

Ref. THMA

J.nr. 21-005390

Påbud for mangelfuld kreditværdighedsvurdering og vilkår i strid med god skik

Afgørelse

Finanstilsynet påbyder Blue Finance Denmark ApS i alle tilfælde at foretage en kreditværdighedsvurdering af forbrugere inden indgåelse af en ny kreditaftale, herunder indgåelse af nye kreditaftaler, der erstatter en tidligere kreditaftale, mellem virksomheden og forbrugeren, jf. § 7 c, stk. 1, i kreditaftaloven, jf. § 7, stk. 1, i lov om forbrugslånsvirksomheder og § 4, i bekendtgørelse om god skik for forbrugslånsvirksomheder.

Finanstilsynet påbyder endvidere Blue Finance Denmark ApS at ophøre med at anvende vilkår i virksomhedens "payment plan"-kreditaftaler, hvorefter forbrugers misligholdelse af aftalen fører til, at forbrugeren bindes af vilkår i en tidligere indfriet kreditaftale, da dette anses for at være et vilkår, der er i strid med god skik, jf. § 7, stk. 1, i lov om forbrugslånsvirksomheder og § 4, i bekendtgørelse om god skik for forbrugslånsvirksomheder.

Finanstilsynet påbyder desuden Blue Finance Denmark ApS ved individuel kommunikation at orientere alle kunder, hvis aftaler indeholder dette vilkår, om, at vilkåret er i strid med god erhvervsskik, jf. § 4, i bekendtgørelse om god skik for forbrugslånsvirksomheder.

Påbuddene skal efterleves fra den dato, de er modtaget af Blue Finance Denmark ApS.

Baggrund

Finanstilsynet indledte den 27. april 2021 en undersøgelse af Blue Finance Denmark ApS' (Blue Finance) overholdelse af §§ 11 a og 11 b i lov om forbrugslånsvirksomheder samt af virksomhedens gebyrer og tillægsydelse. Blue Finance sendte den 17. maj 2021 en redegørelse med tilhørende materiale. Blue Finance sendte den 15. juli 2021 supplerende oplysninger efter anmodning fra Finanstilsynet.

FINANSTILSYNET
Århusgade 110
2100 København Ø

Tlf. 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr. 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

ERHVERVSMINISTERIET

Det fremgår af Blue Finances redegørelse, at virksomheden udbyder kredit-aftaler til forbrugere gennem platformen KreditNU.dk.

Til nye kunder tilbydes ét kreditprodukt, der skal afbetales over 12 måneder. Produktet er rentefrit, men forbrugeren skal betale et etableringsgebyr på 12,61 pct. for oprettelse af lånet.

Til eksisterende kunder tilbyder Blue Finance produktet "payment plan" (tilbagebetalingsplan). Også dette produkt er rentefrit, men forbrugeren skal betale et etableringsgebyr på mellem 12,5 pct. og 38 pct. afhængig af løbetiden.

Blue Finance har i sin redegørelse blandt andet oplyst følgende om produktet "payment plan":

"Blue Finance tilbyder payment plan (tilbagebetalingsplan) til en kunde, som afdrager på en låneaftale, der er blevet etableret inden kviklånsløven den 1. juli 2020 blev effektueret i dansk ret. En payment plan er karakteriseret ved, at kunden omlægger sit højtforrentet lån til et lån, der løber over 12, 24 eller 36 måneder. Payment plan er målrettet kunder, der ikke er i stand til at servicere de månedlige forpligtelser, der er forbundet med et højtforrentet lån. En payment plan skal således sikre, at en kunde får mulighed for at kunne servicere sit lån.

[...]

Konsekvensen ved misligholdelse af en payment plan er, at payment plan aftalen bortfalder mellem Blue Finance og kunden, hvormed parterne indtræder i den oprindelige låneaftales indehold og dermed betingelser."

Blue Finance har efterfølgende oplyst, at virksomheden også tilbyder "payment plans" til kunder, som har indgået en kreditaftale efter den 1. juli 2020. I disse tilfælde fører forbrugeren misligholdelse af aftalen imidlertid ikke til, at parterne indtræder i den oprindelige aftale.

Blue Finance har indsendt eksempler på virksomhedens låneaftaler for "payment plans". I aftalernes afsnit 2 beskrives lånetypen og betingelserne herfor. Det fremgår af låneaftalernes pkt. 2.2, at:

"Idet nærværende aftale er etableret som en ekstraordinær og individuel betalingsplan for tidligere optaget lån, er det en betingelse for indgåelsen af nærværende låneaftale (betalingsplan), at lånebeløbet anvendes til afdrag af balancen på den eksisterende låneaftale, som

Kunden har hos KreditNU. Kunden vil derfor ikke modtage en egentlig udbetaling af lånebeløbet.”

Det fremgår endvidere af aftalernes pkt. 2.3, at:

”Det var en betingelse for indgåelsen af den oprindelige låneaftale, at Kunden opfyldte følgende:

- *Havde og stadig har en dansk bopælsadresse.*
- *Havde og stadig har et dansk CPR-nr.*
- *Havde og stadig har et gyldigt Nem-ID.*
- *Havde og stadig har en aktiv e-mailadresse, som Kunden kan kontaktes på.*
- *Havde og stadig har et aktivt dansk mobilnummer, som Kunden kan kontaktes på.*
- *Var og stadig er myndig samt at Kunden var mellem 23 år og 70 år på tidspunktet for indgåelse af den oprindelige låneaftale.*
- *Kunden ikke var og stadig er en politisk eksponeret person, nærtstående eller nær samarbejdspartner til en politisk eksponeret person, jf. pkt. 13.2. -13.6.*
- *Kunden ikke var registreret i RKI (Experian), da den oprindelige låneaftale blev indgået.*
- *Kunden i øvrigt opnåede en positiv samlede kreditværdighedsvurdering hos KreditNU, da den oprindelige låneaftale blev indgået.”*

I ”payment plans”, der tilbydes låntagere, der har indgået den oprindelige låneaftale efter den 1. juli 2020, fremgår det desuden af pkt. 2.4, at:

”Indgåelsen af nærværende låneaftale er betinget af, at kunden fortsat opfylder betingelserne i pkt. 2.3.”

En lignende bestemmelse fremgår ikke af ”payment plans”, der tilbydes låntagere, der har indgået den oprindelige aftale før den 1. juli 2020.

Hvad angår låntagers misligholdelse af de ”payment plan”-låneaftaler, der tilbydes kunder, der har optaget det oprindelige lån før den 1. juli 2020, fremgår det af pkt. 6.2, at:

”Hvis Kunden misligholder låneaftalen (betalingsplanen), vil denne straks bortfalde, og Kunden vil være bundet af de i den oprindelige låneaftale gældende vilkår incl. rentesatser. Dermed medfører en misligholdelse af nærværende låneaftale (betalingsplan), at KreditNU uden varsel kan ophæve låneaftalen (betalingsplanen) og kræve, at Kunden straks betaler hele den til enhver tid værende restgæld med tillæg af omkostninger.”

Høring

Blue Finance fik den 26. januar 2022 et udkast til afgørelse i høring med frist den 16. februar 2022. Finanstilsynet modtog høringsvar fra Blue Finance den 16. februar 2022.

Blue Finance har oplyst, at selskabet vil efterkomme påbuddene.

I relation til det første påbud om i alle tilfælde at foretage en kreditværdighedsvurdering har Blue Finance oplyst, at der forud for indgåelse af en kreditaftale altid foretages en lovpligtig kreditværdighedsvurdering, men fordi omlægning af lån til en tilbagebetalingsplan indebærer gunstigere vilkår og forbedrede forhold, vurderede Blue Finance det ikke nødvendigt eller relevant at foretage en kreditværdighedsvurdering ud over de i låneaftalens pkt. 2.3 nævnte forhold.

I relation til andet påbud har Blue Finance erkendt, at vilkåret i "payment plan", hvor misligholdelse fører til, at man bindes af hidtidige aftalevilkår, er i strid med god skik. Selskabet har oplyst, at ingen af virksomhedens kunder er blevet påvirket af vilkåret og at det ikke var hensigten at kunderne skulle gå tilbage til de oprindelige vilkår.

Endeligt, i relation til tredje påbud, har Blue Finance oplyst, at de omfattede kunder vil blive individuelt orienteret om gældende vilkår samt at pkt. 6.2. i den oprindelige aftale er i strid med god skik.

Retligt grundlag

Kreditværdighedsvurdering

Långivere skal vurdere forbrugeres kreditværdighed, inden de bevilger lån. Det følger af kreditaftalelovens § 7 c, som har følgende ordlyd:

"§ 7 c. Kreditgiveren skal inden kreditaftalens indgåelse vurdere forbrugers kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i relevante databaser.

Stk. 2. Hvis kreditgiveren og forbrugeren efter kreditaftalens indgåelse bliver enige om at ændre det samlede kreditbeløb, skal kreditgiveren ajourføre de finansielle oplysninger, som kreditgiveren har om forbrugeren. Før enhver væsentlig forhøjelse af det samlede kreditbeløb skal kreditgiveren atter vurdere forbrugers kreditværdighed.

[Stk. 3.]"

Det fremgår af de specielle bemærkninger¹ til kreditaftalelovens § 7 c, at vurderingen af forbrugeres kreditværdighed skal ske med henblik på at vurdere, om forbrugeren vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet og ikke med henblik på at vurdere långiverens tabsrisiko:

”Bestemmelsen indebærer, at kreditgiveren altid vil skulle indhente fyldestgørende oplysninger og på baggrund af disse oplysninger foretage en vurdering af forbrugeren kreditværdighed. Oplysningerne kan efter kreditgiverens skøn indhentes hos forbrugeren og ved søgning i relevante databaser, fx hos kreditoplysningsbureauer.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forbrugerkreditdirektivets overordnede formål om at øge forbrugerbeskyttelsen, og vurderingen af forbrugeren kreditværdighed skal derfor ske med henblik på at vurdere, om forbrugeren på baggrund af dennes økonomiske situation ved hjælp af fx løbende indtægter, låneomlægning eller realisation af aktiver vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet, og ikke med henblik på at vurdere kreditgiverens tabsrisiko.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i stk. 2, at kreditgiveren på ny skal foretage en vurdering af forbrugeren kreditværdighed, inden der sker en væsentlig forhøjelse af det samlede kreditbeløb. Ved ændring af det samlede kreditbeløb skal kreditgiveren endvidere ajourføre de finansielle oplysninger om forbrugeren, som kreditgiveren har registreret.”

God skik

Forbrugslånsvirksomheder er underlagt en generel forpligtelse til at handle i overensstemmelse med redelig forretningspraksis og god skik på området, jf. § 7, stk. 1, i lov om forbrugslånsvirksomheder. Denne forpligtelse er præciseret yderligere i bekendtgørelse om god skik for forbrugslånsvirksomheder², hvoraf det fremgår, at en forbrugslånsvirksomhed skal handle redeligt og loyalt overfor sine kunder, jf. § 3, stk. 1.

En forbrugslånsvirksomhed skal udvise god erhvervsskik i sin handelspraksis overfor forbrugerne. Det vil bl.a. sige, at virksomheden skal sørge for at varetage kundens interesser og udvise den omhu, som står i rimeligt forhold til hæderlig markedspraksis. Det følger af § 4 i bekendtgørelse om god skik for

¹Forslag til lov om ændring af lov om kreditaftaler og lov om markedsføring (ændring som følge af forbrugerkreditdirektivet), fremsat den 16. december 2009, Folketingstidende 2009-2010, A, L 91 som fremsat, side 51.

² Bekendtgørelse nr. 1035 af 10. oktober 2019.

forbrugslånsvirksomheder. For at have handlet i strid med § 4 skal den pågældende handelspraksis være egnet til at få gennemsnitsforbrugeren til at træffe et valg, som denne ellers ikke ville have truffet. Det er en følge af § 8, stk. 1, i bekendtgørelse om god skik for forbrugslånsvirksomheder.

Finanstilsynet kan påbyde en virksomhed at berigtige forhold, som er i strid med ovenstående bestemmelser. Det følger af § 12 i samme bekendtgørelse.

Vurdering

Kreditværdighedsvurdering

Finanstilsynet har konstateret, at Blue Finance tilbyder "payment plans" til eksisterende kunder, der ikke kan servicere deres lån, uden at foretage en fornyet kreditværdighedsvurdering af låntager.

Det følger af kreditaftalelovens § 7 c, at en kreditgiver skal foretage en kreditværdighedsvurdering, inden der indgås en kreditaftale.

Blue Finance har oplyst, at låntager ved indgåelse af en "payment plan" omlægger sit eksisterende lån. Det fremgår endvidere af vilkårene for "payment plans", at lånebeløbet alene kan anvendes til afdrag af balancen på kundens eksisterende låneaftale hos KreditNU, og at låntager ikke modtager en egentlig udbetaling af lånebeløbet.

Omlægning af et lån indebærer, at låntager optager et nyt lån til at indfri et eksisterende lån. Idet låntager omlægger sit lån ved indgåelse af en "payment plan", udgør "payment plan" således en ny låneaftale, som anvendes til at indfri låntagers eksisterende lån. Blue Finance er derfor forpligtet til at foretage en kreditværdighedsvurdering af låntager, inden indgåelse af en "payment plan", jf. kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1.

Det fremgår af vilkårene for "payment plans", at det var en betingelse for indgåelse af den oprindelige kreditaftale, at kunden opnåede en positiv kreditværdighedsvurdering. Det fremgår imidlertid ikke af vilkårene, at kundens kreditværdighed skal vurderes i forhold til den nye aftale som forudsætning for, at en "payment plan" kan indgås.

Det er på den baggrund Finanstilsynets vurdering, at Blue Finance i strid med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, ikke i alle tilfælde foretager en kreditværdighedsvurdering af låntager, inden der indgås en ny kreditaftale.

Finanstilsynet bemærker i øvrigt, at når Blue Finance foretager en kreditværdighedsvurdering af en låntager, som ikke kan servicere sit eksisterende lån, vil udgangspunktet være, at låntageren ikke er kreditværdig og derfor ikke kan godkendes til en ny låneaftale. I de tilfælde, hvor der oprettes et nyt lån

med henblik på at indfri låntagers eksisterende gældsforpligtelse, må Blue Finance foretage en konkret vurdering af, hvordan indfrielse af låntagers eksisterende gæld og oprettelse af det nye lån samlet set vil påvirke låntagers økonomi, ved vurderingen af, om låntager er kreditværdig.

Hvis en kunde med dårlig økonomi tilbydes en låneomlægning som har til formål at stille kunden i en gunstigere situation, kan en kreditgiver undtagelsesvis undlade at foretage en fornyet kreditværdighedsvurdering. Der skal dog være tale om en situation, hvor kunden rent faktisk stilles i en bedre situation, hvorfor kundens samlede gæld ikke må vokse i forbindelse med låneomlægningen.

Vilkår i strid med god skik

Finanstilsynet har konstateret, at "payment plan"-låneaftaler, der tilbydes kunder, som har indgået det oprindelige lån inden den 1. juli 2020, indeholder vilkår om, at låntagers misligholdelse af "payment plan"-aftalen medfører, at kunden er bundet af vilkår, herunder rentesatser, i den oprindelige kreditaftale.

Finanstilsynet bemærker indledningsvist, at idet en "payment plan" udgør en ny kreditaftale, som indfried låntagers oprindelige låneaftale, jf. ovenfor, har låntager en berettiget forventning om, at den oprindelige låneaftale er ophørt, og at de vilkår, der er knyttet til den oprindelige låneaftale, bortfalder.

Finanstilsynet bemærker endvidere, at Blue Finance har oplyst, at "payment plan" målrettes låntagere, der ikke er i stand til at servicere de månedlige forpligtelser, der er forbundet med et højtforrentet lån, og at indgåelse af en "payment plan" skal sikre, at låntager får mulighed for at kunne servicere sit lån. Formålet med en "payment plan" synes således at være, at låntagere, der ikke kan servicere deres eksisterende lån f.eks. på grund af en høj kreditrente, får mulighed for at blive omfattet af vilkår om lavere rente, længere løbetid eller lignende, således at forbrugerens muligheder for at afdrage lånet forbedres. Med vilkåret om at låntager i tilfælde af misligholdelse af en "payment plan" falder tilbage i den oprindelige låneaftale, får Blue Finance imidlertid mulighed for på ny at binde låntager af de vilkår, som i første omgang medførte, at låntager ikke var i stand til at servicere det oprindelige lån.

Hertil kommer, at låntagers gæld forøges ved indgåelse af en "payment plan", da låntager i forbindelse med oprettelse af "payment plan" skal betale et etableringsgebyr på mellem 12 og 38 pct. I de tilfælde, hvor en låntager misligholder en "payment plan", kan låntager som følge af vilkåret blive bundet af f.eks. en højere kreditrente eller kortere løbetid, som var vilkår i den oprindelige låneaftale, samtidig med, at låntagers gæld er blevet forøget. Dette vil alt andet lige forøge låntagers månedlige ydelse, hvorved det må forventes, at låntager i endnu mindre grad kan servicere lånet.

På baggrund af ovenstående er det Finanstilsynets samlede vurdering, at et vilkår, hvorefter låntagers misligholdelse af en "payment plan" fører til, at låntager bindes af vilkår i en tidligere kreditaftale, der er indfriet, er i strid med god skik, jf. § 3, stk. 1, i bekendtgørelse om god skik for forbrugslånsvirksomheder.

Finanstilsynet påbyder Blue Finance i alle tilfælde at foretage en kreditværdighedsvurdering af forbrugere inden indgåelse af en ny kreditaftale, herunder indgåelse af nye kreditaftaler, der erstatter en tidligere kreditaftale mellem virksomheden og forbrugeren, jf. § 7 c, stk. 1, i kreditaftaleloven, jf. § 7, stk. 1, i lov om forbrugslånsvirksomheder og § 4, i bekendtgørelse om god skik for forbrugslånsvirksomheder.

Finanstilsynet påbyder endvidere Blue Finance at ophøre med at anvende vilkår i virksomhedens "payment plan"-kreditaftaler, hvorefter forbrugers misligholdelse af aftalen fører til, at forbrugeren bindes af vilkår i en tidligere indfriet kreditaftale, da dette anses for at være et vilkår, der er i strid med god skik, jf. § 7, stk. 1, i lov om forbrugslånsvirksomheder og § 4, i bekendtgørelse om god skik for forbrugslånsvirksomheder.

Finanstilsynet påbyder desuden Blue Finance ved individuel kommunikation at orientere alle kunder, hvis aftaler indeholder dette vilkår, om, at vilkåret er i strid med god erhvervsskik, jf. § 4, i bekendtgørelse om god skik for forbrugslånsvirksomheder.

Påbuddene skal efterleves fra den dato, de er modtaget af Blue Finance.

Opfølgning

Blue Finance har i forbindelse med høringen tilkendegivet, at selskabet fremover altid vil foretage en fyldestgørende kreditværdighedsvurdering og vil ophøre med at anvende vilkår fra den oprindelige låneaftale i forbindelse med misligholdelse af en "payment plan"-aftale. Endvidere har selskabet ved e-mail af 2. juni 2022 indsendt dokumentation for, at virksomheden ved individuel kommunikation har orienteret de kunder, hvis aftaler indeholdt vilkår i strid med god erhvervsskik, jf. § 4, i bekendtgørelse om god skik for forbrugslånsvirksomheder, jf. tredje påbud.

Finanstilsynet vurderer på den baggrund, at Blue Finance har dokumenteret efterlevelse af påbuddene.

Klagevejledning

Finanstilsynets afgørelse kan indbringes for Erhvervsankenævnet senest fire uger efter, at den er modtaget. Det følger af § 25 i lov om forbrugslånsvirksomheder. Klagen skal sendes pr. e-mail til adressen ean@naevneneshus.dk eller pr. post til Erhvervsankenævnet, Toldboden 2, 8800 Viborg, tlf. 72 40 56 00.

Det er forbundet med et gebyr at klage til Erhvervsankenævnet. Yderligere information om klagegebyr og opsættende virkning kan findes på Erhvervsankenævnets hjemmeside, <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/>, og i bekendtgørelse nr. 1135 af 13. oktober 2017 om Erhvervsankenævnet.

Offentliggørelse

Det fremgår af § 22 i lov om forbrugslånsvirksomheder, at Finanstilsynet skal orientere offentligheden om sager, jf. §§ 7 og 9, som er behandlet af Finanstilsynet, og som er af almen interesse. Finanstilsynet finder, at denne sag er af almen interesse, og påbuddet vil derfor blive offentliggjort på Finanstilsynets hjemmeside.

Med venlig hilsen

Thomas Stig Mårtensson
Fuldmægtig